

# MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Társadalmi és közgazdasági hetilap.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 3 ft. Félévre 1 ft. 50 kr. Folyó szám 10 kr.  
Gazdasági egyesületi tagoknak és közönségnek 2 ft.  
Előfizetési pénzek és reklámokért GONDOS (Grünbaum)  
MÁRK nyomdatulajdonos címére küldendők.

Feladv. szerkesztő: CSORNA JENŐ.  
Kiadó: Gondos (Grünbaum) Márk.  
Laptulajdonos: A muraszombati gazdasági főkegyelet.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztéségi küldemények  
a szerkesztőséghez küldendők.  
Hirdetési díj: 4 hasábos petitos egyezsiri hirdetésnél 10 kr.  
többesúri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr.  
Nyitltér petitosra 25 kr.

## Perek és mérnökök.

Muraszombat, 1896. szept. 26.

A jó vend lakosságnak sok szép tulajdonsága mellett egy nagy hibája van; ez a pörlekedő mánia, melynek ismertetése egyik legérdekesebb fejezete volna e nép lélektanának. E mániának a leghatalmasabb rugója a röghöz való szívós ragaszkodás, minek indító oka ismét a megélhetés módjának csekély változatoságában és a kedvezőtlen közlekedési viszonyokban található meg.

E téren aztán elmegy a vend paraszt a „fülemüle füttyeig“, a szó szoros értelmében. A megyén áll, néhány vadkörtefa gyümölcsének a szomszéd telkére pottyánása, művelésre teljesen alkalmatlan, kopár szakadékok átlépése, pántlika vékonyású földszalagok állítólagos elfoglalása halavány példái amaz eseteknek, melyekben a felek néha egymás bosszantására, de legtöbbször joguk és igazságuk érdekében a bíróság segélyét veszik igénybe.

Nem lehet ügyvédi karunkat azzal vádolni, hogy kapzsi módon pereket hajhászva, tápot nyujtana a nép szenvedélyének. Bíróságunk is böles tapintattal meggátolni igyekszik a minden áron való gyűlölködést. Ám a jogszolgáltatás közegei hiu munkát végeznek mindaddig, míg a baj alapoka: a föld-

terület mennyiségtani nyilvántartása modern szervezetet nem nyer. Ézalatt nemcsak a telekkönyvi munkálatoknak rendezését és a földadó-kataszteri adatokkal való összhangba hozatalát értjük, a melyre vonatkozó törvényeink áldásaiban vidékünk — ne bántsuk ezuttal: mi okból? — még soká nem részesül, hanem értjük első sorban a földmérés terén uralkodó szomorú állapotnak orvoslását.

Addig míg a parasztmérnök, jegyzőmérnök és járásunk egyéb, hasonló specialitásai a járáson kívül lakó s kétségtelenül tisztelőre méltó, de feladatok teljesítésére immár képtelen, egy-két elaggott mérnökkel együtt részint tudatlanságból, részint lelkiismeretlenségéből a népet a perekbe, ugyszólván, beleugratják, a míg a bíró és az ügyvéd messze földön nem talál szakértőt, kinek munkája alapján megnyugvással mondatna ítéletet vagy véleményt az ingatlanokra vonatkozó vitás kérdésekben, a míg csak a tárgyalások során tűnik ki a jogászvilág nagy ámulatára, hogy nemcsak a törvény lehet kétes, hanem — difficile est satyram non scribere — még a matematikai igazság is: mindaddig, mondom, nemcsak a perlekedő mánia fog nagyobbodni, hanem évről-évre növekszik ama, hajdan jómódu gazdák száma

is, kik az igazság keresésében koldusbotra jutottak.

Vérlázító e jó urak eljárása. Elszántották valakinek a barázdáját, „mérnököt“ hozat mind a két fél; mindegyik legtöbbször annak javára mér, a ki fizeti s midőn azan a perben, homlokegyenest ellenkező adatokkal támadják egymást, ugyanazok a „szakértők“ hit alatt szépen visszaszívják a kiadott „műszaki leletet“ és a szegény áldozat fizetett hajmeresztő perköltséget, a „szakértő urak“ pedig — markukba nevetnek, zsebredgván a busás „szakértői“ munkadíjakat.

És az a szomorú a dologban, hogy az intéző körök elismerik ez állapotok tarthatatlanságát, de mit se követnek el a helyzet megváltoztatására. Előfordult az eset, hogy a fősolgabíró hivatalnak mérnök szakértőre volt szüksége, s ilyenek kiküldése iránt az állam-mérnökséget kereste meg. De kinek volna kedve eljönni ez elhagyott vidékre? Rá sem értek talán az állam-mérnökség tagjai s azért a fősolgabírói hivatal magánmérnök fogadására kérték fel. Így aztán ez kénytelen volt a járásbeli specialistákhoz fordulni. Ekkép támogatja őket kényszerűségből a nép, támogatják kényszerűségből, sokszor a szolgalmi viszony nagy ártalmára a hivatalok; mi sem termé-



## Őszi este.

Verőfényes szép őszi alkony,  
A ja levele hullólag,  
Lehulló piros ja levélre  
Bágyadtan süt a napugár.  
En ifjúságom, oda vagy:  
Örömeimnek rózsabokra,  
Csak az emlékek, mi megmaradt,  
S néldáca néz a szép napokra.

Hogy elsieltél ifjúságom,  
Mint fényes pára eltűntél,  
És alkonyon el-el tűnődöm  
A fűdő egy emléknél  
A mindenháti szeretet  
Pamazzomat virágba fűtve,  
Alsódam szédget gyönyörűt  
S beszéddőt álmon dalonóra.

Hogy elsieltél ifjúságom,  
Gyámolásijáró nék nyarom,  
A melyben a munka érték,  
Drágább mint gyöngy és szénarany.  
Élni evadért és honért,  
Egy maszatos égi pályán!  
Vágyam: legyőzök boldogok,  
Ha jutok élttem alkonyára.

Az alkony út. Már-már közelget  
Az enyém is. Napon hajol;  
De mindég hallok dalt, az égből?  
Vagy a szédz tolokok alól?  
Bárhonann jön, engem leköti  
Egy ólos, egy varázsigézet:  
Szeretettel olyan a szíve,  
Mint a corófényes természet.

SÁNTHA KÁROLY.

## Átmenetek.

Ira: VERNER LÁSZLÓ.

Első stádium.

Gizuci pompás, aranyos: baba  
Kis fókó kepe van Cspikés főkötbje mögöl  
szeliden simul ki aranyszínű haja. Sohasesm sir,  
mindég mosolyog Arczán hajjalpiros sugár süt-  
kérezik, mi a rácsappanó csókóktól lesz pirosabb.  
Most a pepuska babugátja Három szobán sétál  
végig s ringatja karján a kicsi babát, a kincset.  
Mikor a harmadik szobába ér, elmaradt tárja  
a feleség Hirtelen végigpillant, aztán csókál kőre  
le a kis baba szemét.

Szakasztott az anyja, dörögő édes szeretet-  
tel Aztán visszamegy a feleségéhez. Csöndesen  
ölebe rakja a kis terhet.

No legyen most a tied egy kicsinyt. Akkor  
meg a feleség megy végig a szobában. Hirtelen  
végig pillant s friss csókál szerzi meg az apját.

Szakasztott az apja, merül el boldogságában.  
És ragyog a boldogságtól. Én még látom a boldog  
anya feje körül az arany holdat is, a mivel  
a piktorok a szenteket festik.

Második stádium

Gizuci kibújt a pólyából. Már ötször kapott  
kriszkindit! Még mindég oly aranyos, sőt talán  
aranyasabb. Csupa ész, csupa szellem! Iskolába jár,  
aztán telerakja ott sok széppel azt a kis okos fejét!

— Ah! mily szép vonásai vannak.  
— Nézd csak irását! Minő szabályos vonások!  
— Nézd a kicsi kacsáját! Hogyan elmaszatoalta  
magát a kis malac Csupa igyekzetből.

— Gizi pompás gyerek.

— Gizi talentum

— Öróme életünknek.

— Oh kedves, mennyire ismered!

Oh, piczi cukros, lehet-e más a te leányod?

Harmadik stádium.

Giziből Giza lesz.

Még jobban látszik hogy a természett mily  
bökezten bánt vele. Arany fíteit sokáig növeszt-  
tette, kecces ujjakait a zongora billentyűi nem  
gőrbítették el. Most már nem jár éze gyermek-  
játékokon tehát nem mo'olyog akár kell akár  
nem Homlokáról komoly gondok nyerne kifeje-  
zést. Az utczán nem bálul el csacska módra. Fi-  
gyelmes, előzekeny, de ritkán derül ki arca. du-  
kal is. Most jár táncszkolába és ott a csendülő  
híreket időelőtti lángra gyujtogatja A helyi érde-  
kű Petrárkák hozzá énekeinek s mindez eszébe  
jut, mikor fiatal szívének kedélye kitörni akar.  
Mégfelegelmei A modern lányok nevelészetit fegyel-  
mevel Nem akarja hogy kiradó nevelésnek ro-  
vására legyen jökejdv

Ide-oda bosszu ruhát ölt. agyában felőlük a  
presumtív bákirályonak, mikor igazándi királyné

zetesebb tehát, hogy vigan gyarapodnak a köz- és magánérdekek kimondhatatlan kárára.

Valóságos jótétemény volna, mi több, elengedhetlen szükség, hogy a törvényhatóság az igazságszolgáltatás vezetőivel egyetértve gondoskodják arról, hogy járásunkban egy vagy két, a kor színvonalán álló mérnök telepedjék le, kinek vagy kiknek hivatása volna egyszerűsített hites szakértői minőségben is szerepelni.

Megadja a módot e gondoskodásra, hogy tovább ne menjünk, az 1890: I. t. cz. 43. §-a, mely szerint a közlekedési utyonalak műszaki szolgálatának ellátására községgal mérnökök alkalmazhatók. Bizalommal fordulunk tehát vármegyénk tetterős és minden jó ügynek élén álló alispánjához, hogy karolja fel az e téren annyi visszaélések kített népünknek érdekét s ennek jóvoltáról, habár talán a kellő felvilágosultság hiányában, akarata ellenére, alakítsa járásunkat egy vagy több mérnöki érdekeltiségi csoporttal s nevezzen ki részükre okleveles mérnököket. Ezzel az intézkedéssel nemcsak a jobbák hálfját fogja kiérdemelni, hanem jelentőségében, eléggé nem méltányolható, gátat vet a gazdasági bajban vagy is elmerülő nép egy végzetes hibájának. A. D.

## Mezőgazdasági válság.

Nem lesz érdektelen, ha kongresszusainkunk közöttben röviden egybefoglaljuk, hogy hova értet máj napig a mezőgazdasági válság kérdése s e tekintetben közöljük kivonatosaan dr. Pólya Jakab hasonló című tanulmányának idézet részét.

„Az árhanatás ténye minden kétségen felül áll. Mik az okai és állanak-e rendelkezésre és minő eszközök megszüntetésére?

Nézünk először is az okokat. De talán főlélegesen is említendők, hogy az okok tekintetében nincs meg az egyetértés, sőt egész bátran lehet mondani, hogy a vélemények nagyon is szétagaznak.

Egy ténny illetőleg nincs véleménykülönbség. A mai szállítási és forgalmi eszközök ugyiszólva megszüntették a távolságokat és ezekkel együtt az összes régi termelési, for-

lez valóságos udvartartással, a helyi garnizon dőlczek tisztjei szolgálatát a testőrséget, a törvényszek czvikkeres hivatalnokai a diplomáciát. Gizuska elmosolyog zarnok lesz — gondolja. Mert azt akarja, hogy megirigyeljek Na de azért még gyermek, akinek lesütött szemekell kelt iskolába mennie.

### Negyedik stádium.

Ah! a legszebb stádium Gizucei már nem Giza, de Gizella nagysám. Két hónap óta a nevelést is odahagyta s a hosszú ruha megszerelte a nagy lednyok prestigejét részére. Szobájában legnagyobb kedvelője az ablaknak, habókásan tud kacagolni, de legnagyobb mulatsága derajkodni a firtis urak áradozó bókjain. Azt sem mondhatnám, hogy a kardsörgést unja. De nem ám!

S hogy törnek kegyeért a férfiak. Hogy teszi a két barátot ellenségébe ha történetesen a másikkal többet „foglakozott.”

Szép dolog ez a nagyleányi élet. Minden szép leány maga csinálhat egy regényt, ha akar. Béla, az odadói Béla, a regények hordozgatása mellett mindent me-tsz, hogy regényes szerele valódságra valjék, de Gizella Nagysám lebuti a vallomásig bátor szerelmest, a ki a-tán másnak hordozgatja a regényeket s Belára nézve a házaset regénye következik, de mással.

Minden csatában kell lenni legyőzöttnek. No-héz önmagának is bevallani, de kénytelen vele, hogy ennek a csatának ó a leggyőzette.

Bélat szeretni is lehet! Aztán parti, határozott parti

Az udvar pedig gyérül. A hálóit hiába veti ki, a zsakmány menekül. A nyár melege belevezsz az ősz hűvös éjszakába.

gumi és kereskedelmi viszonyokat. Eszközölték pedig ezt a nagy változást a vasutak, a gőzhajók, a távírda és a telefon. A távolságok megszűnése azonban — s erről sem szabad megfeledkezni — nemcsak az embereket és az árukat hozta egymáshoz közelebb, hanem az általános műveltség és gazdasági képzettség emelésére is hatott. Gondoljuk csak meg, hogy azok a gazdasági gépek vagy eszközök, melyek Amerikában vagy a világnak bármely pontján találtak vagy találtak fel az emberi munka mellőzésére, vagy azok az eszközök és eljárások, melyek a termelés fokozására is alkalmazhatók, nálunk is csakhamar meghonosulnak és rövid idő múlva esetleg már általános elterjedésnek örvendenek. A termelés fokozása, a gépek használata, mindezek a termelési költség apasztását jelentik. Ezekhez járul még a vasuti és a hajózállítási díjaknak folytonos leszállítása. Már pedig a termelési költségnek s e szerint a fuvarbérnek is minden csökkenése előnyére válik a fogyasztó-piaconk és a fogyasztó piacon az ár hanyatlását idézi elő.

Igy volt ez a múltban, így van ez jelenleg és így lesz ez a jövőben is. Az ötvenes évek végén s a hatvanas évek elején, midőn nálunk a vasutak némileg nagyobb terjedelmet nyertek, midőn általában lehetővé vált a gabonát nagyobb mennyiségekben külföldre szállítani, kezdtek Bajorországban érzeni versenytáknak súlyát. Ugyan akkor Franciaországban az orosz, Angliában pedig az amerikai verseny miatt panaszkodtak. Különben már gróf Széchenyi István a „Hírel”-ben említi, hogy gazdánk az orosz és egy tomi gabona-versenyt embertetik, mint mezőgazdasági haladásunk egyik nagy akadályát.

Az orosz verseny felpanaszlása tehát nem mai keletti.

A vasuti hálózat azóta is folytonosan növekedett, és minél messzebbre terjedt, annál távolabb vidékeket vont be a forgalmi övbe és a versenybe. S minél messzebb vidékekre terjedt ki a vasutálózat, aránylag annál olcsóbbakká váltak a szállítási díjak. Mennyivel olcsóbban szállítjuk p. o. mi is a gabonát és a lisztet a külföldre ma, mint 1880 — 1881-ben! Mérsékeltük a vasuti szállítási díjakat, hogy ellensúlyozzuk a német gabonavámokat. De ily mérsékletek má állások is fogatosítottak. Szabad talán e helyütt arra is hivatkozunk, hogy 1890-ben megjelent a gazdasági válságot behatóbban tárgyaló dolgozatunkban már erre a tényre: a szállítási díjak nagyarányú hanyatlására rámutattunk. Kimutattuk ott (119. l.), hogy a búzának Chi agóból Angliába való vitébere

### Ötödik stádium.

Gizella még mindig szépség Szerepel mindennél s bákirályó Az idő lekapottja ábrándjait.

A platonikus szerelem déliabos, költői, agyrem, melyről beszélhetnek ők is, de nem tudják hinni

— Nem hiszem! nem hiszem! — toppant lábával, midőn előtte egy egyszerű pár önfelédten, egymáshoz simulva, boldogan éléseltának.

— Nem hiszem! Nem hiszem! Ezek is sétálnak.

### Hatodik stádium.

Gizella nagysám még felette boszus. Alaposan ügyel a tükörbe és a szép kelet szemé alján finom bórén szarkalásberűt ráncok mutatkoznak. S feszülés közbe egy ezüst hájszálat tép ki.

Szive alsorul!

Kitekint az udvarra A Béla gyerekei jöttek át a szomszédból. Emelike feltámadtak. A pufók gyerek a legnagyobbán a csodálatos módon hasonlít az ó hűségese regényhordozójához. Keserű emlékek tolakodnak fel!

— Botor voltam, nagyon botor.

Mely, szomorú gondolatai köztbe jobban és jobban bosszantja a gyerekszíraj Dóhölí reszketve szakítja föl az ablaktáblát, az ujka vonaglik, a szemé cikázik!

— Elhordjátok magatokat! — és megszólal az ó regényhordozójának kicsinyített kiadása!

Néni! Néni! Ostoba kőlyök! S etől a pillanattól az embergyőlő melancholia uralmába veszi a lelkét. Következik

### Hetedik stádium.

Egy világot gyűlölő vén kisasszony.

1873-ról 1880-ra métermázsánként 1 frt 88 krral hanyatlott. Kimutattuk ugyanott, hogy Angliában az 1886. évi buzár az 1869-ik és 1870-ik évi buzárnál 3 frt 88 krral, illetőleg 3 frt 59 krral volt olcsóbb, és hogy ennek az árhanatásnak már jelentékeny részét a fuvarbér csökkenése igazolja. De csaknem az egész árkielőzőtetet indokolja az Indiából Angliába fizetett fuvarbér hanyatlása, mely 1873-ról 1886 ra métermázsánként 3 frt 11 krral kisebb.

Bizonyos az is, hogy épen úgy, mint nálunk, Amerikában, Ausztráliában, Oroszországban, Indiában és általában mindazokban az államokban, melyek napjainkban gabonakivitelű államok, a vasutak legalább túlnyomórésben az előhaladt nyugot-európai államok (közéiből épültek. Kétségtelen, hogy európai, sőt jó részben mezőgazdasági körökből származott tőke segítette elő a versenyt, melynek súlyát ma az európai mezőgazdaság érezi és panaszolja. Kétségtelen, hogy rendkívül sok európai tőke ment ezekbe a vállalatoknál veszendőbe. Tudjuk a magunk történetéből, hogy ezek a külföldi tőkek nem valának épen olcsók és óriási terheket raktak az illető vállalatokra. Nekünk a vasutépítkezések és ezekre felvett kölcsönök roppant államháztartási hiányokat okoztak.

Amerikában sok vasúti egyszerűen tönkrement. A csődbe jutott vasutat azután jőformán ingyei lehetett megvenni. A csőd által a terhektől meg szabadult vasuton azután olcsó fuvarbéréket lehetett alkalmazni.

Az itt érintett viszonyokat röviden akkép is jellemezhetjük, hogy a világgazdasági korát éljük. A gabona árát a világ termelése és fogyasztása szabályozza. Ez az utóbbi állítás annyiban vonatik kétségre, amennyiben sok oldalról épen azt vitatják, hogy a kereskedelembe a határidő-üzlet által belopódzott rendtelenségek és visszaélések nem engedik a tényleges viszonyoknak, a tényleges termelés és fogyasztásnak kölcsönösséget érvényre jutni. Nem a világ termelése, hanem a tőzsedéi határidő-üzlet rontja az árakat és ugyanez az üzlet fogja a verseny kiűzőbőlése után az egész kereskedelemnek kevesek kezébe való jutása által a magas, inséges árakat előidézni. Ez ellenében mások a túlterhelést vitatják és ennek tulajdonitják a magas árakat.

Meg egy nagy változásról kell megemlékeznünk. Az amerikaiaknak az arany mellett az ötvenes években kifertett rendkívüli buzgalma, a német valutatörvényekkel, diadall arattól, hogy bánykódásukra, mert ez időtájt már óriási ezüsttelepeket fedeztek fel, melyeknek kincseit, az ezüstnek mindinkább hanyatló ára, mondhatók, naponként értéktelenebbé tette. De nem az amerikai bányabirtokosokról és az ezek csinálta valutapolitikáról van szó, hanem e helyütt azt a ténnyt kell megállapítanunk, hogy 1873 óta, tehát épen azon idő óta, hogy Németország átért az aranyra utára és megkezdte ezüst pénzét a forgalomból kivonni és beolvasztani, az ezüst ára az aranyéhoz mérve nagyobb arányban kezdett leszállani és azóta csaknem folytonosan hanyatlott. Az ezüst ára hanyatlásának tulajdonitják sokan az árhanatást. Más arányban pedig sokan a legelőhaladtabb államokban egyedül való ává, a világgazdaságban azonban általában értékmérővé vált arany megdrágulását vitatják és ennek tulajdonitják az árhanatást. Az ezüst árának hanyatlásának árát nem szabad összevonnai az arany állítólagos megdrágulásával. A ténny, hogy az ezüst ára leszállt, nem lehet kétségbe vonni. Világ csak az lehet, hogy általában gyakorolják és minő mérvű befolyást gyakorol az árhanatásra? Az arany megdrágulása nagyon is kétes és távolról sem oly bizonyos, mint gróf Széchenyi Imre legutóbbi röp ratában feltevései.

Az árhanatásnak még egy okát kell viemelünk, t. i. az államvédelmi és pártfogolási rendszert, mely a hetvenes évek végén jutott ura'orra. A védvamos rendszer csak napjainkban engedett a szerződéses vasu-

rendszernek. Minden kétségen fel áll, hogy a cukor és szesz, e két különösen pártfogolt iparcikk, az árnyaltatást az agyonpártfogolásként közzöni. Már a vídvámrendszernek így irányban való hatása vitás. Egy bizonyos, hogy a vídvámrendszer sokban hozzájárult a fuvarbereknek folytonos leszállására, valamint bizonyos az is, hogy a termelő államok fölöslegi túlságos mérvén túlulák Anglia felé, mely nem emelt akadályokat a bevitelnek és hogy az itt összetörődött fölös készletek leszállították az árákat, melyek nyomást gyakoroltak a szárazföldi piacok áraira is. Bizonyos az is, hogy a vámok egyrészt gátolták a fogyasztás fejlődését, másrészt pedig, ha nem fokozták is a védett államokban a termelést, akadályozták a termelésnek megfelelő csökkentését.

Látjuk tehát, hogy máris sok okot leltek a gazdasági válság megmagyarázására. A legtöbb viták folyamán mind a két párt engedett: a kereskedelmi párt is, az agrár párt is. A tultermelés nem léte ma már nagyobb párttal bir. Az aranyváltóra való áttérést mindenki hibának ismeri el. Az egyes gazdasági ágak állami támogatása csak legújabbán lett kellőleg kidomborítva és fontos-sága előtérbe hozva.

A baj megszüntetésére irányuló eszközök névze is így átalakulás történt. A termelés csökkentéséről már nem is beszélnek. Az ezüst valutára, vagy a két fémre való visszatérést csak a legvérmesebb reményű agráriusok hiszik, remélik és vitatják. Főszül ma állami támogatásra és ez állami védelemre lesz fektetve, melyben az ipari cikkek helyett a mezőgazdasági cikkek volnaának részesítendők. Ily támogatás az adógyekek, szállítási, beraktározási kedvezmények, a fogyasztók és termelők közvetlen összehozatala, megfelelő be- és kiviteli vámok stb. volnaának.

Meglátjuk, fog-e kongresszusunk új eszméket, a baj orvoslására új eszközöket találni.

Mindenesetre a helyzet nagyot tisztult, a így államférfiaink is világosabban látják a helyzetet, tehát könnyebben meglik a a válság megszüntetésére szolgáló eszközöket.

## Helyi és vidéki hírek.

**A csákyán-muraszombati vasút** megvalósulása tekintetében úgy igen kedvező értesítést vetünk. — Ugyanis egy külföldi nagy cég hajlandóan mutatkozik a tervezett vonal finanszírozására és kiegészítésére s a napokban felzárkóztat intézett gróf Bathányi Iván csákyáni és gróf Szápáry Géza muraszombati nagybirtokosokhoz azziránt, hogy minő összeggel volnaának hajlandók a tervezett vasút létesítéséhez hozzájárulni. Erősen hiszik, hogy főuraink a vidék érdekében meg fogják hozni a legnagyobb áldozatot, hogy végre valahára ez az elhagyott vidék is belevonassék az általános közlekedési hálózatba.

**Kovács Károly** nagykanizsai kir. törvényszéki bíró a múlt héten Muraszomban időzött. Itt időzése alatt, mint dal- és zene-együttesről volt először beszámolt az egylet tagjainak csütörtöki estélyén is.

**A vármegyei bizottsági tagválasztás** tegnap ment végbe, még pedig igen csendesen. A pártok közt öt elévélés megállapodás jött létre s így eleje lőn ez a közérdekű ádlatlan vizsgálódásnak. A liberális párt vezető emberei folyó hó 19-én értekezletet tartottak, melyen a bizottsági tagok helyekre egyhangulag Pollák Pongrácz főszolgabíró, Gáspár Ferencz plebánost és Kovács István ev. lelkeszt jélelték. Pollák Pongrácz főszolgabíró azonban midőn a kijelölés eredménye tudomására hozott, kijelentette, tekintettel arra, hogy mint vármegyei főtisztviselő különben is szavazati joggal bir, hogy a közérdekre nézve annyira kívánatos béke a járás irányadó körei között lehetőleg eleressék és fentartassék, tekintettel továbbá arra, hogy a liberális irány érdekeit különben is kielégíthetnek látja, a jelöléstől visszalejt. Pollák Pongrácz visszalépése folytán az értekezlet Agostich Pongrácz kir. járásbíró személyében állapodott meg. A választási urnába beadott 149 szavazattal. Ezekben Gáspár Ferencz plebánusra esett 139, Kovács István ev. lelkeszt 132, akik 6 évre választattak meg, Agostich Pongráczra 132 szavazat s 3 évi czuklura. A többi szavazatok egyekek között megosztottak.

**A muraszombati izr. ifjusági egylet** legutóbb ismét 12 szegény gyermeket látott el teljes ruházattal.

**A hadgyakorlatok** befejezte után a csapatok nagyobb része vasúton utazott vissza Állomáshelyére. A kerekpáros csapat azonban a múlt szerdán este, egy dragonos ezred csütörtökön reggel s egy tüzércsapat pénteken reggel Muraszomban keresztül vonult Állomáshelyére. A kerekpárosok közül 2 főiszt és néhány aliszt meg is állapodott Muraszombanban s ez alkalommal is elismeréssel emlékeztek meg Muraszombatról, hol oly jól érezték magukat s oly jó ellátásban részesültek, mint az egész manőver alatt másutt sehol sem.

**Ellenőrzési szemlék.** A közös hadsereghez tartozó tartalékosokra nézve a következő napokon tartanak meg Muraszombanban a városbáznál: Október 5-én Muraszombát, Vas-Hidegkút és vízvidéki körjegyzőségekhez tartozó községeket. Október hó 6-án Mártonhely, Prosznyákfa, Tótkeresztúr és péterhegyi körjegyzőség területén. Október 7-én Battyánd, Bodóhegy, Felső-Lendva és Csendliki körjegyzőségek területén lakó egyekekre nézve.

**Karabélyos Elek** alsólendvai kir. járásbíró, királyi íteletábrái bíróvá kinevezetvén, ezen alkalomból folyó évi szeptember hó 26-án Alsó-Lendván, az eg-sz bírói kar, tisztelői, valamint barátai az alsólendvai „Korona” vendéglő diszteremében közönségtel rend-ztek Karabélyosról, aki számos éven át a járásbírószék vezetője volt, sajnálattal látják távozni és előmeneteléhez sok szerencsét kívánnak; ő nemcsak ügyes, buzgó és zereleter méltó hivatalnok volt, hanem mint szülő és gyümölcs-termelő is nagy hírnévre tett szert.

**Személyi hír.** Gróf Zichy Agoston v. b. titkos tanácsos október 2-án bellatinizi bírókáról családjával Budapestre költözött.

**Áthelyezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Czövek István muraszombati m. kir. adóhivattal ellentört hasonló minőségben a szarvasi kir. adóhivatalhoz helyezte át Sajnálatlalt vesszük tudomásul a derek tisztviselő távozását.

**Meghívás.** „A Vastankerületi tanítótestület muraszombati járásköré” kebelében alakult „Magyarosító- és Közművelődési Szakosztály” — sorrendben III-ik — közgyűlést 1896-ik évi október hó 17-én délelőtt 10 és fél órákor Muraszombanban, az áll. iskola helyiségében tartja meg. A közgyűlésre a szakosztály t. tagjait, valamint a magyarosítás iránt érdeklődő nagy közönséget tisztelettel meghívja. A gyűlés tárgysorozata: 1. Először jelentés a szakosztály múlt évi működéséről. 2. A számvizsgáló-bizottság jelentése. 3. Zalavármegye vendékeinek egyhészese érdemeiben kiküldött bizottság jelentése. 4. A jövő évi költségvetés s ezzel egyetemben a jövő évi teendők megállapítása. 5. Indítványok. 6. Tisztújítás. 7. Ezredéves emlékművel. a) A jelenlévők elenéklik Kőcsy „Hymnus”-át; Szápáry Pal gróf ur alkalmi díszbeszédet tart; c) Olaszgy Terka urhölgy szaval és d) a jelenlévők elenéklik a „Szózat”-ot. Jegyzet. A gyűlés után a Dobrai-féle vendéglőben közös obed lesz, egy teriek ára l frt 40 kr. Jelenkezhetni Csorna Jenő th. főszolgabíró urnál.

Muraszombát, 1896. évi szept. 23.  
Kolossa Ferencz, Taktics R. István,  
a „Magyarosító és Közművelődési Szakosztály” elnöke. Jédsi Szakosztály” elnöke.

**A szent-benedeki r. kath. templom** folyó hó 13-án lett unepélyes benedictus átada a nyilvános isteni tiszteletnek átáda, mely alkalommal felhasználva, hveim nevében közelesemnek ismerem, hálás köszönetem nyilvánítani Steindl Hermin urdombi tanítónő közönszöyünak, ki gyönyörű oltárterítelű és 2 db művészit kivitelű oltárnyakkal kedveskedett, egy ft. Gáspár Ferencz és Kousz Alajos uraknak, kik különféle egyházi szerekek ez alkalomra való átengedésével, ugyiszintén Tek. Taktics R. István urnak, ki harmoniumának kikölcsönzésével tönök egyházuunknak lekötelező sziveséget. Kiváló tisztelettel.  
Kelt Benedek, 1896. szept. 22.

Mazaly Sándor.

**Meghívó.** A muraszombati önk. tűzoltó egylet f. évi szeptember hó 27-én d. u. 4 órákor tartja rendez évi közgyűlést, melyre a pártoló és rendez tud arak szennel tisztelettel meghívottak azon figyelemzetelű, hogy — miután a közgyűlés másodízben hivatott össze — ez utal tekintet nélkül a jelenlévőkre végrvényesen fog határozni Tárgy: 1. Főparancsnoki jelentés. 2. Pénztárnoki jelentés 3. Indítványok.

Muraszombát, 1896 szeptember 25.  
Wilhnger Károly, Gróf Szápáry Pal, elnök.

**A kiállításí sorjáraték nyeremény-tárgyal.** A kereskedelemügyi miniszter már kinevezte a kiállításí tárgysorsjatek nyeremény-tárgyainak megvásárlására a vásárló bizottságot, a mely már meg is kezdte a vásárlásokat. A bizottság összesen 19,348 darab nyereménytárgyat vásárolt össze Ezek között lesz egy 20,000 korona értékű, egy 10,000 korona értékű, egy 6000 ko-

rona értékű és tíz 2000—2000 korona értékű. Az eddig vásárolt tárgyak közül kiemeljük azt, a melyik a második főnyeremény lesz, s a mely pompás briliáns diadémből briliáns brosból és egy pár függőből áll. Vásárolt ezenkívül még a bizottság egy teljes úri szobaheredenzést is, mely mahagoni fából bronzfelhészekkel készült és a mely gyönyörű kivitelű fogva a kiállítás ideje alatt méltó feltűnést keltett. A többi vásárolt tárgyak a következők: egy gyönyörű ezüstlámpa, egy nagy fedeles pokál, egy gyémántbros három gyöngyvel és egy rubinttal, két karpercz, két női, egy férfi óráczék, három briliáns gyűrű, öt díszes ezüstleveg, különféle ezüst asztaldíszek, három díszszekrény 1000—1000 korona értékben, egy díszmullakatos toalet-tükör 2000 korona értékben, három szalonszekrény 1000—1000 korona értékben, porcellán dísztányérok, függő lámpák 4-0 korona értékben, tizenkét személyre való asztalkészlet stb. A vásárolt tárgyak egész részletes jegyzékét az értek megnevezésével és az eladó nevével együtt legközelebb közze fogjuk tenni. A vásárló bizottság természetesen napról napra folytatja vásárlásait és minden csoportra kiterjeszti figyelmét, a hol csak a czélnak megfelelő vásárolható tárgy van. Megjegyezzük még, hogy sorsjatek, darabonként 20 kr-ral, kapható a kiállítás igazgatóságánál, az összes dohánytözsékben, továbbá a főelárusító helyen: Károly körút 24. szám, a honnan a pénz előleges beküldése mellett bérmentve küldik meg a megrendelőnek a sorsjateket.

**Gyógyító gyümölcsök.** A szőlő, de különösen a fekete szőlő rendkívül tápláló, a vért tisztítja és emésztő bajoknál a tudomány által is elismert kitűnő eredménnyel alkalmazható Gyógy-értek tekintetében legközelebb áll hozzá a barack, amely kora reggel élygymorra a legegészségesebb, de túlerettnék nem szabad lennie. Rozs emésztése ellen ép ily kitűnő hatással van a narancs, ha kora reggel fogyasztjuk el. Főtt alma különösen kis gyermekeknek ajánlható s minden-nemü orvosságot nélkülözhetővé tesz. A paradicsom alma máj- és belbajoknál tesz kitűnő szolgálatokat, a görög dinnye pedig láz ellen használható sikerrel. — Mindeme gyümölcsöket csak kolera járvány idején nem szabad enni, a mikor tudvalegyleg szerfított óvatosságnak kell lenni az ételek megválasztásában. Ujjában a főfájás ellen a citromot ajánlják, amelynek nedve egy csésze kávéba öntve mint kávé limonádé enyhülést ad a betegnek, amint hogy a betegsöbának egyik nélkülözhetetlenebb szere a citrom-, málna és más gyümölcsnedv, a mely a vizet zisebbé teszi s a beteg felüdíti. A málnaé azonbankivál kitűnő csillapítószér a köhögés ellen.

## Vegyes hírek.

### A megyéből.

**A királyi Szombathelyen.** Ö fősége a csák-tornyai gyakorlatokra való oda- és visszautazásban kétszer érintette Szombathelyt. A pályaudvar fénysépen fel volt díszítve s mindkét alkalommal Reiszig Eds főispánnal az élen óriási közönség riadó lelkesedéssel üdvözölte a királyt. 23-án este a királyt hóf vonat 5 óra 55 perckor robogott meg a pályaudvarra, hol megjelentek Reiszig Eds főispán, Károlyi alispán, Ehen polgármester, Lankovics rendkormányzó. Ö fősége azonnal kiszállt a teremközéből s nyájasan köszöntötte a lelkesen éljenő közönséget s aztán Reiszig főispánhoz lépett és derült, vidám hangulatban 5 perczen át beszélgetett a főispánnal, élenkén érdeklődött a vármegye termést viszonyairól, kérdés, nem süttőkész-e elemi csapások a népet, tudakozódott a tanítás állapota és a város fejlődéséről s hosszasan beszélt a szombathelyi szép székesegyházról, melyre visszaemlékezik. Károlyi Antal alispántól a vármegyei utak állapotát s azt kérdezte, hogy a német és vend lakosság körülzárt tömegekben vagy elszórtan laknak-e? Ezután a fenség nyájasan köszönve kocsiba szállt és 8 percznyi időzés után este 6 óra 3 perckor Sopron felé tovább utazott.

**A pinkafői polgári iskola** I. osztályát 38 növendékkel megszűntették.

**A szent-gothárdi algymnaziumot** legközelebb fogymnaziummá fogják kibővíteni. Erre nézve Wlassics vezér- és bizkottai-ügyi miniszter igaz-teret telt a képviselőház pénzügyi bizottságában.

**A szombathelyi protészians templomban** teljesen eltöröltek az eddig — bár kevés számban — szokásban volt német szombatholt.

**A Berzenyí szobor** leleplezése október hó második felében lesz.

**Külföldi kiállítások.** Breiner Adolf svárvári bádögörmester a párisi kiállításán díszleveglet és aranyérmét nyert.

**Vasvármegye népoktatási statisztikája.** Kir. tanfelügyelőségünk e hónap folyamán állította össze a vármegye népoktatási statisztikáját, melyből az alábbi következők érd-kes adatokat vonja ki: A tankötelesek száma: 53 990 mind-napi, 21 976 í-metli, összesen 79 966 Ekek közt mind-napi iskolába járt: 53 490, í-metli iskolába: 17 581, iparos iskolába: 1570, alsófoku kereskedelmibe:

